ସ୍ୱାଗତ

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ

ଏକାଦଶ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ।

ସ ମ୍ବ ଲ ପୁ ର

ସଃ ୧୩୨୩ ଖ୍ରୀ ୧୯୧୫ ।

ସ୍ଥାନ—"ବୁଢ଼ାରଜା ପ୍ରାନ୍ତର" ।

ଦିନ—ଧନୁ ୧୩—୧୪ ଡିସେମ୍ବର ୨୭—୨୮

ବେଳ—ପୂର୍ବାହ୍ଣ ୧୨ ଦଣ୍ଡ—୧୧ ଘଣ୍ଟା ।

ମଙ୍ଗଳାରୋପଣ ।

ସମ୍ବଲେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିରେ ନିଶାଣ ।
କୋଶଳରେ ହେଲା ଗୋପୂଜାବିଧାନ ॥
ତ୍ରି[illegible]ପାଳକାମଠେ କଲେ ସାଧୁ ଧ୍ୟାନ ।
ବ୍ରହ୍ମେଶ୍ୱରପୀଠେ ଶୁଭ ସ୍ମରଣ ॥
ସୋମନାଥଙ୍କର ଘୋର ଘଣ୍ଟଧ୍ୱନି ।
ସନ୍ୟାସୀ ଡାକିଲେ ଉଚ୍ଚେ ଶୁଭବାଣୀ ।
ଭଦ୍ରୋରସ୍ମ୍ୟ ଘାଟେ ହେଲା ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ॥
ପ୍ରହସ୍ତ ସତେ କି ନଦୀ ପାଷାଣ ।୧।

ଡାକିଲେ ଅଲକ୍ଷ୍ୟେ ଦେବ ପିତୃଗଣ ।
ଆସ ଆସ ଉଠ ଉଠ ଶିଶୁଗଣ ॥
ମାତୃଯଜ୍ଞକାର୍ଯ୍ୟ କର ହେ ସାଧନ ।
ସର୍ବଲଭବରେ ମଣ୍ଡପେ ଯାଇ ॥

ପତାକା ଉଡ଼ାଇ ହେଲେ ଧାବମାନ ।
ଠାନୀ ଆଗନ୍ତୁକ ଉତ୍କଳ-ସନ୍ତାନ ॥
ଉତ୍କ[illegible] ଦେଖିଲା ମାତୃପୀଠ ସ୍ଥାନ ।
ଉଲ୍ଲାସେ ନାଚିଲେ ସକଳ ହିଅ ।୨।

ଅନ[illegible] ପ୍ରତିନିଧିଗଣ ।
ଆଲିଙ୍ଗ[illegible]ରମରଦନ ।
କଲେ ପରସ୍ପରେ ପ୍ରୀତି ସମ୍ଭାଷଣ ।
ନିସ୍ତାର ତରଙ୍ଗ ଉଠିଲା ଖଣ୍ଡିକି ॥

ହେସ୍ ଯଥାସ୍ଥପ ହେଲେ ସଭାପତି, ।
ଅଉ ଛାତ୍ରମାନେ ବସି ପନ୍ତି ପନ୍ତି ।
ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ମନରେ ଭାବନ୍ତି ।
ଜୟ ଜୟ ଧ୍ୱନି ହେଲା ଉଚ୍ଚରେ ।୩।

ସଭାଗୃହ ।

ସଭାଗୃହ ଅତି ପ୍ରଶସ୍ତ, ଦୁଇସହସ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ବସିବାର ଉପଯୋଗୀ ସ୍ଥାନ । ନାନାବର୍ଣ୍ଣରେ ଚିତ୍ରିତ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଚନ୍ଦ୍ରାତପମାନଙ୍କରେ ସୁଶୋଭିତ । କାଠଖମ୍ବମାନଙ୍କରେ ରଙ୍ଗିନ କାଗଜ ମୋଡ଼ା ହୋଇଥାଇ ଦର୍ଶକ ନେତ୍ରକୁ ଇନ୍ଦ୍ରାସ୍ତମ୍ଭପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଥିଲା । ସଭାପତିଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଦୁଇହାତ ଉଚ୍ଚରେ କାଷ୍ଠ ନିର୍ମିତ ପିଣ୍ଡି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ନାନା କାରୁକାର୍ଯ୍ୟରେ ମଣ୍ଡିତ ଥିଲା । କେତେ ଶୁକ, ସାରୀ ଓ ବହୁବର୍ଣ୍ଣଯୁକ୍ତ ପକ୍ଷୀ ବସି ଶୁଭସୂଚନା କରୁଥିଲେ । ଏମନ୍ତ ଏ ତାହା ଦେଖି ଆରଣ୍ୟକ ଲୋକେ ଚକିତ ହେଉଥିଲେ । ସଭାଗୃହର ଦ୍ୱାର ଉପରେ ସ୍ୱାଗତ ଲେଖା ହୋଇ ନାନାସ୍ଥାନରେ ସ୍ତମ୍ଭମାନଙ୍କରେ ସ୍ୱଦେଶୀ ...ଙ୍କର ଉପଦେଶସୂଚକ ବାକ୍ୟମାନ ବୋର୍ଡକାଗଜରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲିଖିତ ହୋଇ ଟଙ୍ଗା ଯାଇଥିଲା । ଛାତ୍ରମାନେ ତାହା ପାଠକରି ଆନନ୍ଦିତ ଓ ଉତ୍ସାହିତ ହେଉଥିଲେ । ତହିଁମଧ୍ୟରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବାକ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଲା ।

୧—ଶରୀରଂ [illegible] ପାତୟେତ୍ । କାର୍ଯ୍ୟଂ ବା ସାଧୟେତ୍ ।

୨—ଉତ୍କଳର ସୁତା ସୁତା । [illegible] କର ଦେଶ ହିତ ।

୩—ନଯୁନ୍ନ କରନ୍ତୁ [illegible] ।

୪—କର୍ମେ ମାନ । ମାନେ ପ୍ରାଣ ।

୫—କୋଣାର୍କ ଭୁବନେଶ୍ୱର । ସୁଷମା ଦେଖ ନେତ୍ରରେ ।

୬—ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ । ଅଟେ ମଙ୍ଗଳ ସାଧନୀ ॥

୭—ମାତୃଭାଷା ମାତୃଭୂମି । ଅଟନ୍ତି ଦୁହେଁ ଜନନୀ ॥

୮—ଆଳସ କବଳେ ପଡ଼ି । ଯାଉଛ ରେ ସବୁ ବୁଡ଼ି ॥

୯—ଦେଶ-ସେବା ମହାଧର୍ମ । ତାହା ଜାଣି କର କର୍ମ ॥

୧୦—ହୁଦି ମନ ଦୃଢ଼କର । ପ୍ରକୃତ ସାହସ ଧର ॥

୧୧—ଉତ୍କଳାଙ୍ଗ ମାତା ଭାଇ । ଉଠିବାକୁ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ॥

୧୨—ଦେଖ ସାବଧାନେ ଜ୍ଞାନ ନେତ୍ର ଫେଇ ।

ଭୂମି ମଧ୍ୟେ ସାନ ବଡ଼ ନାହିଁ କେହି ॥

୧୩—ପୂତ କର ପ୍ରାଣ ମନ । ଲଭ ହେ ଗୌରବ ଧନ ॥

୧୪—ଉଠ ନିଦ୍ରା ପରିହରି । ଯାଉଛି ରେ ଧନ ସରି ॥

୧୫—ମନର ସାଧନ ଅବା ଶରୀର ପାତନ ।

୧୬—ଭାଇ ଭଣ୍ଡି ଚପି ନ ନିଅ ଧନ ।

ଏଥିରେ ଦେଶର ହେବ ଉତ୍ଥାନ ॥

୧୭—ବହୁ ନାରୀ ଶିକ୍ଷା । କର ଜାତି ରକ୍ଷା ॥

୧୮—କୃଷକ ଚିର ଧନ । ନ ଯାଏ ସମାନ ॥

୧୯—କର ଯତ୍ନ ସର୍ବେ ମିଳି । ଶୁଦ୍ଧ ହେଉ ମାତା ଶିଳ୍ପ ॥

୨୦—ଦେଖ ଏ ନବୀନ ଯୁଗେ । ଦୀପ୍ତି ରାଜଇ ଚୌଦିଗେ ।

୨୧—ଜାଗି ଜାଗ ଜାଗ ଜାଗ ଜନ୍ମଭୂମି ସେବାହେତୁ ।

୨୨—ଦେଖ ଆଜ ନବଯୁଗେ । ଉଠ ସର୍ବେ କର୍ମ ଯୋଗେ ।

ଦେଖି ଏହି କାଳ ଭାବ । ଦେଖାଅ ନିଜ ପ୍ରଭାବ ॥

୨୩—ନା [illegible] ବଢ଼ୁଛି । ନାହିଁ ଗୌରବ ଯାଉଛି ॥

୨୪—ମୋହ ଅନ୍ଧକାରେ ପଡ଼ି । ନ ଯାଅ ହେ ପଥ ଛାଡ଼ି ॥

୨୫—କର୍ମ କର କର୍ମ କର । ଜନନୀର ଦୁଃଖ ହର ।

୨୬—ସ୍ୱଦେଶ ହିତ ସାଧନ । ଅଟଇ ପରମ [illegible]

୨୭—ମା ସମ୍ଲେଶ୍ୱରୀ ସିଂହବାହନ ।
ସର୍ବଶକ୍ତିଦାୟିନୀ ମାତଃ ଶିବପ୍ରିୟେ ।
ତୁମ୍ଭର ଶକ୍ତ୍ୟାଂଶଜାତ ଅମ୍ଭେ ଉତ୍କଳୀୟ—
ସନ୍ତାନ ତୁମ୍ଭର ମନ୍ଦିରରେ ଆସୀନ ।
ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଁ—ଶୁଣ ମାତଃ ।
ଉତ୍କଳରେ ପ୍ରକାଶ ହୁଅ ॥

୨୮—କର୍ମ କର କର୍ମବୀର । ଜନନୀର ଦୁଃଖହର ॥

୨୯—ଦେଖୁନାହିଁ କି ହେ ମନେ ବହି ଲାଜ ।
କି ଥିଲା ଏ ରାଜ୍ୟ କି ହୋଇଛି ଆଜ ॥

୩୦—ନାଶର ଧନ ଧାନ୍ୟ । ପୂଜ ହେ ବଦ୍ୟମାନେ ॥

୩୧—ହତାହତ ମୂଳ ଜ୍ଞାନ । ଅନୁଜ୍ଞା ପକ୍ଷେ ସ୍ୱପନ ॥

୩୨—ମିଳିଲେ ସକଳ ଭାଇ । ମା ଦୁଃଖ ରହିବନାହିଁ ॥

୩୩—ନିଜ ପଥେ ବାଧା ବିଘ୍ନ ଅତିକ୍ରମ ।
କରିବାର ସିନା ପ୍ରେମର ଧରମ ॥

୩୪—ଆସ ଆସ ଭାଇ ସରବେ ଉତ୍କଳ !
ଦେଶସେବା ପୂଜା କରିବା ଯେ ମିଳି ॥

୩୫—ଆସ ଆସ ଆସ ଭାଇ । ଆଶାର ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇ ॥

୩୬—ଆଗେ ଚାଲ ଆଗେ ଚାଲ । ଥାଉଁ ଥାଉଁ ସମ୍ଭାଳ ॥

୩୭—ଆଶାର ଝଟିକ ହୋଇଅଛି ସାର
ଭଣ୍ଡାର ବଜା ପାଉଛି ପ୍ରଚାର ॥

୩୮—ଉତ୍କଳ ଜନନୀ ରହୁଛନ୍ତି [illegible]
ପାଳ ହେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ [illegible] ପାଇଁ ॥

୩୯—ସର୍ବେ ଲଗାଇଲେ ମନ । ଦେଶର ହେବ କଲ୍ୟାଣ ॥

୪୦—ଏକତାର ଗୁଣ ଅଟଇ ମହାନ ॥

୪୧—ଅହମିକା ବାୟୁ ଗ୍ରସ୍ତହୋଇ ବ୍ୟସ୍ତେ ।
ମୁଁ ମୁଁ କରି ଅନ୍ଧା ମରନ୍ତି ସମସ୍ତେ ॥
୪୨—ହେ ଉତ୍କଳ ଯୋଗ୍ୟପୁତ୍ର । କର ମାତୃଭୂମିହିତ ॥
୪୩—ମଣ ସବୁ ସୁତା ସୂତେ । ପୁଷ୍ପ ବେନ ଏକ ବୃନ୍ତେ ॥
୪୪—ମିଳଣ କାର୍ଯ୍ୟ କର ଭାଇ । ସହାୟ ହେବେ ସମ୍ପାଇ ॥
୪୫—ଦେଶ ଆଜ ନବଯୁଗେ । ରତ ସର୍ବେ କର୍ମଯୋଗେ ॥
୪୬—କାହିଁ ପୂର୍ବ ଧନ । କାହିଁ ପୂର୍ବ ପୁଣ୍ୟ ॥
୪୭—କହୁଁ ଉଠ ମୁଣ୍ଡ ଟେକ ॥
୪୮—ମନ ଥିଲେ ବାଟ ଅଛି । ଅସମ୍ଭବ ନୁହେ କିଛି ॥
୪୯—ସଦା ଚିନ୍ତ ଦେଶ ହିତ । ଦୁଃଖ ଘୁଞ୍ଚିବ ତୁରିତ ॥
୫୦—ନ ଦେଇ ଦୋଷ ଈଶ୍ୱରେ । ପଶ ହେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ॥
୫୧—ଜୀବନ ଥିବାଯାଏ ଭାଇ । ଜନ୍ମଭୂମିରେ ଥାଅ ରହି ॥
୫୨—ଧନ ଯାଏ । ଚିହ୍ନ ଥାଏ ॥
୫୩—ନ କର ଆଳସ୍ୟ । ନ ହୁଅ ହତାଶ ॥
୫୪—ଉଠ ହେ ଉଠ ବନ୍ଧନ । କର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ॥
୫୫—ଅର୍ଜନ କର ଆର୍ଯ୍ୟହୁଅ । ଜଗତରେ ପୂଜା ପାଅ ॥
୫୬—ଧନ ଯେବେ ଅଛି ହାତେ । ଦାନକର ଦେଶହିତେ ॥
୫୭—ଉଠ ଉଠ ବେଗକର । ବୃଥା ଚିନ୍ତା ପରିହର ॥
୫୮—ପରାଏ ଉତ୍କଳକ୍ଷେତ୍ର । ପୁଣ୍ୟଶିଳ୍ପ ବଚନ ॥
୫୯—କଙ୍କାଳ ଏ ଦେଶ । ହୋଇଅଛି କିସ ॥
୬୦—କିପାଁ ଦୁଃଖେ ମଗ୍ନ । ଉତ୍କଳ ସନ୍ତାନ ॥
୬୧—ଦେଶୋଦ୍ଧାରେ ଅକ୍ଷମ ଯେହୁ । ମନୁଷ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ ସେହୁ ॥
୬୨—ଯତୋଧର୍ମ ସ୍ତତୋ ଜୟଃ । କୀର୍ତ୍ତିର୍ଯସ୍ୟ ସ ଜୀବତି ॥
୬୩—ସ୍ମରହେ ପୂର୍ବ ଗୌରବ । ସ୍ମର ହେ ପୂର୍ବ ଗୌରବ ॥
୬୪—ଉଠ ମନ ଦୃଢ଼କର । ପ୍ରକୃତ ସାହସ ଧର ॥

୬୫—କାନ୍ଦଣା ଡାକନ୍ତି ମାତା । ଜାଗ ମୋର ସୁତ ସୁତା ॥

୬୬—ଢେଢେଙ୍କାଳ ଆଉ ରହିଥିବ ପଡ଼ି ।
ପ୍ରକୃତ ଉନ୍ନତି ମାର୍ଗକୁ ଯେ ଛାଡ଼ି ॥

୬୭—ଭାଇ ଭାଇ ହୋଇ ଏକ । କର ମାତା ନାମ ଟେକ ॥

୬୮—ଧନ ଜନ ଗୋପଲକ୍ଷ୍ମୀ । ଉନ୍ନତି ପ୍ରଧାନ ସାକ୍ଷୀ ॥

୬୯—ଶ୍ରୀରୁ ନାମ ଯେନ୍ତୁ ବଦନ୍ତି ସ୍ୱଭାବେ ।
ସାର ହୁଅନ୍ତି ସେ ପ୍ରେମର ପ୍ରଭାବେ ॥

୭୦—କରୁଛନ୍ତି ଲୋକେ ଉପାଧି ଅଶାନ୍ତେ ।
ମନୁଷ୍ୟର ପୂଜା ଷୋଡ଼ଶୋପଚାରେ ॥

୭୧—ଏ ଯେ ଭୂମି ଦେଶ । କୀର୍ତ୍ତିରେ ଅଶେଷ ॥

୭୨—ଦେଶର ଏ ହୀନ ଦଶା । ନାଶଇ ଦେଶ ଭରସା ॥

୭୩—ମା ସମ୍ପଦେ ମୋ ସମ୍ପଦ । ମା ବିପଦେ ମୋ ବିପଦ ॥

୭୪—ରଖ ଜାତି ଠାଣ । ସାର୍ଥ କର ପ୍ରାଣ ॥

୭୫—ପୂର୍ବ ଗୌରବର କଥା । ନ ଠାଳଇ କାହା ମଥା ॥

୭୬—ଅନ୍ନ ଜଳ ସ୍ୱଦେଶେ ରଖ । ବଢ଼ିବ ରେ ଭାଇ ଭେଷ

୭୭—କୃଷି ବାଣିଜ୍ୟରେ ମନ । ଦେଇ ଭାଙ୍ଗି ଦୁଃଖ ମାନ ॥

୭୮—ସାହିତ୍ୟ ଉନ୍ନତି—ପଥ । କର ହେ ଭାଇ ପ୍ରଶସ୍ତ ॥

୭୯—ପୁରାତନ ଗ୍ରନ୍ଥମାନ । ଛପି କର ସୁଚରଣ ॥

୮୦—ଦେବାଳୟ ସରୋବର । ଚଞ୍ଚଳ ସଂସ୍କାର କର ॥

୮୧—ଦେଖାଇ ଶିଳ୍ପ ଚାତୁରୀ । ନିଅ ବେଗେ ବାହାଦୁରୀ ॥

୮୨—ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଦୟା ଧର । ଏଣୁ ସଭିଙ୍କି ରକ୍ଷା କର ॥

୮୩—ସତ୍ୟବାଦୀର ଭାଇଗଣେ
ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ ରଖ ପ୍ରାଣେ ॥

୮୪—ତାଙ୍କ ତାରିଣୀ ଗୃହେ ଥିବେ ।
ମଙ୍ଗଳା ଭାଇଙ୍କି ରଖିବେ ॥

୮୫—ବାଲେଶ୍ୱରର ଗୋପୀନାଥେ । ରକ୍ଷିବ ଭାଇଙ୍କର ମାଥେ ॥

୮୬—କଟକ କାଳୀ ଠାକୁରାଣୀ । ଚଣ୍ଡୀ ରଖନ୍ତୁ ସର୍ବ ପ୍ରାଣୀ ॥

୮୭—ହେ ପ୍ରଭୋ ଶ୍ରୀଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର । ଗଡ଼ଜାତଙ୍କି ରକ୍ଷାକର ॥

୮୮—ଢାଙ୍କି ଚର୍ଚ୍ଚିକା ଦେଖୁଥିବେ । ସର୍ବ ବିପଦ ସଂହାରିବେ ॥

୮୯—ଉଦରଖରଂ ଭଦ୍ରକାଳୀ । ଦଅ ମା ତାଙ୍କୁ ଢାଲ ॥

୯୦—ସାରଳା ଦେବୀ ଭଗବତୀ । ତାପ ନାଶନେ ଦେବ ଶକ୍ତି ॥

୯୧—କାକଟପୁରର ମଙ୍ଗଳା । ସଭାରେ କରିବ ଶୃଙ୍ଖଳା ॥

୯୨—ରଣ ଗୋମାତ ସମ୍ବଲାଇ । ସହଜେ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ସଧାଇ ॥

୯୩—ହେ ଦେବଦେବ ଲିଙ୍ଗରାଜ । ଲାଜ ଏଡ଼ାଇ ସାଧ କାର୍ଯ୍ୟ ॥

ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ।

ସମ୍ବଲପୁର ଭାଇମାନେ ଆଗନ୍ତୁକ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ରେଲଷ୍ଟେସନ-ଠାରୁ ଗାଡ଼ି କରାଇ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେରୁଆପଡ଼ା, ମୁଦିପଡ଼ା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ବଙ୍ଗଳାମାନ ବସାଘର କରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏମନ୍ତ କି ବାବୁ ରାମନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ଆପଣା ବସୁବାସ ଦ୍ୱିତଳଭବନ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ, ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀର ସୁବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଇଥିଲେ, ସମଲେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ପ୍ରସାଦ ଦେଇଥିଲେ । ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସେବକମାନେ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ନିକଟରେ ରହି ସକଳ ତତ୍ତ୍ୱ ବୁଝୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ଭଲବା କାର୍ଯ୍ୟ ସର୍ବାଙ୍ଗ ସୁନ୍ଦର ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାପାଇଁ ଏକ ଏକ କାର୍ଡ଼ ଦିଆ ଯାଇଥିଲା । ତହିଁରେ ଏହି କଥା ଲେଖା ଥିଲା ।

—o—

ସ୍ୱାଗତ

ଉତ୍କଳ ସମ୍ମିଳନୀ

ଏକାଦଶ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ।

ସମ୍ବଲପୁର

ସ: ୧୩୨୩ ଖ୍ରୀ ୧୯୧୫ ।

ସ୍ଥାନ—"ବୁଢ଼ାରଜା ପ୍ରାନ୍ତର" ।

ଦିନ—ଧନୁ ୧୩—୧୪ ଡିସେମ୍ବର ୨୭—୨୮

ବେଳ—ପୂର୍ବାହ୍ନ ୧୨ ଦଣ୍ଡ—୧୧ ଘଣ୍ଟା ।

ସଭା—୨୭ । ୧୨ । ୧୫

ସିଂହଭୂମ ଜିଲ୍ଲା ଖରସୁଆଁ ରାଜ୍ୟର ନୃପତି ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସିଂହ ଦେଓ ସଭାପତି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଜୟ ଜୟ ଧ୍ୱନି ଉଠିଲା ।

ବାଦ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ ପରେ ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଉତ୍ଥାପିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣମାନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ।

ପ୍ରଥମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ମହାମହିମ ସମ୍ରାଟଙ୍କର ମହାସମରରେ ଜୟ କାମନା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଗୋପାଳକୃଷ୍ଣ ଗୋଖେଲ୍ । ସରପିରୋଜସାହା ମେହତା ଓ ହେନେଶ୍ୱ କଟକନଙ୍କର ଏବଂ ବାବୁ ଗୋକୁଳାନନ୍ଦ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଅକାଳମୃତ୍ୟୁ ନିମିତ୍ତ ଶୋକ ପ୍ରକାଶ ।

ତୃତୀୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ଼ଠାରୁ ସମ୍ବଲପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରେଲରାସ୍ତା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରଣ ।

୨୮ । ୧୨ । ୧୫

ଚତୁର୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟମାନ ଏକ ଶାସନାଧୀନ ନ ହେଲେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରକୃତ ଉନ୍ନତି ହେବନାହିଁ ।

ପଞ୍ଚମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷୀମାନଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଏକ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଆବଶ୍ୟକ ।

ଷଷ୍ଠ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସିଂହଭୂମ, ଫୁଲଝର, ଚନ୍ଦ୍ରପୁର, ପଦ୍ମପୁର ପ୍ରଭୃତି ଓଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଡ଼ିଆ କଚେରି ଭାଷା ହେବା; ଏବଂ ଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷାର ବହୁଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେବାର ପ୍ରୟୋଜନ ।

ସପ୍ତମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଉତ୍କଳୀୟମାନଙ୍କର ଅଭାବମାନ ସରକାରଙ୍କୁ ଗୋଚର କରାଇବା ଲାଗି ବ୍ୟବସ୍ଥାପକସଭାରେ ଜଣେ ଉତ୍କଳୀୟ ସଦସ୍ୟ ନିର୍ବାଚନ ।

ଅଷ୍ଟମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—କଟକରେ ଗୋଟିଏ ଇଂଜିନିୟରିଂ ସ୍କୁଲ ସ୍ଥାପନ ।

ନବମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସୁବିଧା ନିମନ୍ତେ କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜ ବି ଏଲ କ୍ଲାସ ଖୋଲାଯିବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଦଶମ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ଆନ୍ଦୋଳନୀ ବର୍ଦ୍ଧନମନ୍ତେ ସମ୍ବଲପୁରରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହକା ସମିତି ଗଠନ ।

ଏକାଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ପ୍ରାୟ ପଞ୍ଚାଶବର୍ଷକାଳ ଏକାଦିକ୍ରମେ ଉତ୍କଳ ଦୀପିକାର ସମ୍ପାଦନ କାର୍ଯ୍ୟ ଦକ୍ଷତାର ସହିତ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ।

ଦ୍ୱାଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍କାରି କର୍ମଚାରୀମାନେ ଓ ଛାତ୍ରମାନେ ଦର୍ଶକ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଥିବାରୁ ମାନନୀୟ କମିସନର ମି: ଗ୍ରୁନିଂ ସାହେବଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ।

ତ୍ରୟୋଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସ୍ଥାନୀୟ ଛାତ୍ରମାନେ କଷ୍ଟ ସହି ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଥିବାରୁ ତାହାଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ପ୍ରଦାନ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ—ସଭାପତିଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଅନେକ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ପୁସ୍ତକ ବଣ୍ଟନ କରିଥିଲେ, ତ୍ୟାଗ ସ୍ୱୀକାର କରି ଏତେ ପୁସ୍ତକ ଦାନ ଏହିଠାରେ ଦେଖାଗଲା ।

ପୁସ୍ତକର ନାମ	ଦାତାଙ୍କ ନାମ
୧—ସଟୀକ ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧ	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଧରଣୀଧର ମିଶ୍ର ବାନପ୍ରସ୍ଥ
୨—,, ତତ୍ତ୍ୱବୋଧ	,,
୩—,, ଅମୃତବୋଧ	,,
୪—ଧର୍ମ୍ମ ...	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ କମଳେଶ୍ୱର ନନ୍ଦ
୫—ଉତ୍ସାହ	ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ
୬—ସମ୍ମିଳନୀ ...	ଶ୍ରୀ ଶଶୀ ଭୂଷଣ ରଥ
୭—ପାଠନା ଦର୍ଶନ ...	ଶ୍ରୀ ଭାଗୀରଥି ବିଦ୍ୟାଳଙ୍କାର
୮—ସମ୍ମିଳନୀ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	... ଶ୍ରୀ ଶୀବସୁନ୍ଦର ପଣ୍ଡା
୯—ମୁଷ୍ଟି ଭିକ୍ଷାର କର୍ମାବଳୀ	ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ବାସୁଦେବ ଗୁରୁ
୧୦—ଭଜନ ମାଳା ...	ଶ୍ରୀ ସର୍ବେଶ୍ୱର ସିଂହ ମାଫିଦାର
୧୧—ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମ ଉପଦେଶ ...	,,
୧୨—ଗୋ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	ଶ୍ରୀସ୍ୱ ସିଦ୍ଧେଶ୍ୱର ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ ବହାଦୂର
୧୩—ନୃସିଂହ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ...	,,
୧୪—ଜାତୀୟ ଗୀତ ...	ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ । (ଏଥିରେ ମଧୁବାବୁଙ୍କର ସ୍ୱଦେଶ ଅନୁରାଗ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାତ୍ରାରେ ପ୍ରକାଶିତ) ।

ଏପର ପାଚଲା ସମ୍ମିଳନୀ ନାମକ ପୁସ୍ତକ ଅନେକ ପରିମାଣରେ ସଭାରେ ଓ ଅନ୍ୟସ୍ଥାନରେ ବଣ୍ଟନ ହୋଇଥିଲା ।

ବାବୁ ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦାସଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ	ଖ ୫୦୦ ଣ୍ଡ
„ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ ...	ଖ ୧୦୦ ଣ୍ଡ
ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ରଥ	ଖ ୧୦୦ ଣ୍ଡ
ବାବୁ ଶ୍ରୀ କଲ୍ପତରୁ ଦାସ ଓକିଲ	ଖ ୫୦ ଣ୍ଡ
„ ଶ୍ରୀ ରାମଶଙ୍କର ରାୟ ଓକିଲ	ଖ ୫୦ ଣ୍ଡ
ସମ୍ବଲପୁରରେ ଜଣେ ମହାତ୍ମା—	
„ ଶ୍ରୀ ବେମ୍ବାଧର ମିଶ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନେଇଥିଲେ	ଖ ୫୦ ଣ୍ଡ
ମୋଟ	ଖ ୮୫୦ ଣ୍ଡ

ଏ ପୁସ୍ତକ ସମ୍ବଲପୁର ଇଲାକା ଅନେକ ଗଡ଼ଜାତରେ ଏବଂ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ନାନାସ୍ଥାନରେ ଓ ପୁରୀ; କଟକ; ବାଲେଶ୍ୱର, ମେଦିନୀପୁର, ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଅଛି—ଏହାଦ୍ୱାରା ସମ୍ମିଳନୀ କଥା ବହୁତ ଲୋକେ ଜାଣି ଅଛନ୍ତି ।

— ୦ ❋ ୦ —

ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଲିଖିତ ପଦ୍ୟ ବିତରିତ ଓ ପଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

୧—ଉଦ୍ବୋଧନ	ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର
୨—ଉଦ୍ବୋଧନ ସଙ୍ଗୀତ	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ମହାନ୍ତି ।
୩—ଭାରତଗୀତିକା	ସ୍ୱର୍ଗୀୟ କବିବର ରାୟ ରାଧାନାଥ-ରାୟ ବାହାଦୁର ।
୪—ଜାତୀୟସଙ୍ଗୀତ	ଶ୍ରୀ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ ।
୫—ଉଦ୍ବୋଧନ	ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ।
୬—ମାତୃପୂଜା	ଶ୍ରୀ ଦାମୋଦର ପଟ୍ଟନାୟକ ।
୭—ଜାତୀୟସଙ୍ଗୀତ	ଶ୍ରୀମତୀ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ।

—o:o—

ସ୍ୱଦେଶ ଉନ୍ନତିକଳ୍ପେ ବକ୍ତୃତା ।

ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ।
„ ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜସୁନ୍ଦର ଦାସ ।
„ ଶ୍ରୀ ରାମକୃଷ୍ଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ।
„ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ମିଶ୍ର ।
„ ଶ୍ରୀ ହନୁମନ୍ତ ରାଓ ପଟ୍ଟନାୟକ ।
ମହନ୍ତ ଶ୍ରୀ ବଳରାମ ଦାସ ।

ଲ୍ୟୁ ସାହେବ ଶ୍ରୀ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବହଦାର ଓ ଅଉ କେହି୨ ତେଜସ୍ୱିନୀ ବକ୍ତୃତା କରିଥିଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁ ସଭାଭୂମିରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଉନ୍ନତି ନିମିତ୍ତ ଗୃହମାସ କାଳ କଟାଇବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ । ଭୁବନେଶ୍ୱରଙ୍କ ବକ୍ତୃତାରେ ବଡ଼ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଉଠିଥିଲା । ସେ କହିଥିଲେ—

ତରବାରୀରେ ମୋର ଭର ।
ମୂଲ୍ୟ କ ଭୂଷଣ ତାହାର ॥

ଇଂରାଜୀରେ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବକ୍ତୃତା ଦେଇଥିଲେ ତାହା ସଭା-ପତିଙ୍କି ସମ୍ଝାଇ ଦିଆଯାଇ ନ ଯିବା କଥା କେହି୨ ବାହୁଥିଲେ । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଡେଙ୍ଗାପଦର ଗ୍ରାମ ନିବାସୀ ବାବୁ ମଦନମୋହନ ରଥ ଇଂରାଜୀରେ ଯେଉଁ ଦୀର୍ଘ ବକ୍ତୃତା ଦେଇଥିଲେ ତାହା ଶୁଣି ଲୋକେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବୁଥିଲେ ଏହାଙ୍କର ରାଜଭାଷାରେ ଏତେବଡ଼ କ୍ଷମତା, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ କେଜାଣି କେତେବଡ଼ ଶକ୍ତି ଥିବ ।

— — —

ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟ ।

ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୌରୀଶଙ୍କର ରାୟ ସଭା ମଣ୍ଡପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ବନୀତଭାବରେ କହିଥିଲେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷମାନେ ବହୁକାଳ ପୂର୍ବେ ଏଦେଶକୁ ଆସିଥିଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଏହି ଦେଶରେ ଜନ୍ମ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ୍ଭେମାନେ ଏଠାର ବାସିନ୍ଦା ଅଛୁ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ କେହି ବୋଲି ଘୃଣା କରିବା ସଙ୍ଗତ ନୁହେ । ସଭାପତି କେହି ନୃପତି ବ୍ୟସ୍ଥିତ ହୋଇ କହିଲେ ନାହିଁ ନାହିଁ ତୁମ୍ଭଙ୍କୁ କେହି ଘୃଣା କରିବେ ନାହିଁ । ଗୌରୀଶଙ୍କର ବାବୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ଏହି କଥା ଶ୍ରବଣ କରି, ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ହୃଦୟ ଦ୍ରବୀଭୂତ ଓ ସ୍ନେହ ଭାବ ଉଦିତ ହୋଇ-ଥିଲା ଅନେକେ ଭାବିଥିଲେ ଭାଷାର ଓ ସ୍ୱରଭଙ୍ଗିର କିଛିଏ ପ୍ରଭେଦ ହୋଇପାରେ ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ, ଏହା ବୋଲି କେହି ଭାଷା ବା କେହି ଜାତି ବୋଲି କୌଣସି ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ନାହିଁ । ତାହାଙ୍କ ଘୃଣା କରିବେ; ଯେତେବେଳେ ଏ ଦେଶବାସୀ ବଙ୍ଗାଳୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଧାନାଥ ଓ ରାମଶଙ୍କରଙ୍କ ପରି ଭଲ ଲେଖକ ଛନ୍ତି ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ଉପାଦେୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାନ ଲେଖି ଅଛନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଭାଷା ଜାତି କଦାପି ଘୃଣ୍ୟ ହୋଇ ନ ପାରେ । କ୍ଲବ୍‌ଘରେ ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଦିନ ଯେଉଁ ତର୍କ ଉଠିଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଏ ବାବୁ ଏକଥା ସଭାରେ ପକାଇଲେ [illegible] ବାକ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ସନ୍ତୋଷପ୍ରଦ ଅଟେ ।

ଛାତ୍ରସଭା । ୨୯-୧୨-୧୫

ସମ୍ମିଳନୀ ମଣ୍ଡପରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷାବିଷୟରେ ଏକ ସଭା ହୋଇଥିଲା । ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ପାଦ୍ରୀ ଉଇଲକକ୍ସ ସାହେବ ସଭାପତି ହୋଇଥିଲେ । ସେ ସୁନ୍ଦର ବାଙ୍ଗାଳୀ ଲଗାଇ ବଡ଼ ମଧୁର ବକ୍ତୃତା କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଓ ବାଳକମାନଙ୍କର ସୌଜନ୍ୟତାର ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଆମ୍ଭେ କହିବେ ମୋଟିଏ କଥା

ଶୁଣିଥିଲୁଁ ତାହା ଏହି; ଜଥାନ୍ତେ କହୁଁ ଙ୍କଥିଲ, ଚମଦଉଦ୍ଧରେ ଶୁନ୍ଥିଲି; ଜସକଥା, ପାଣବାରତା, ଏହା ଅମ୍ଭେ ଗଞ୍ଜାମରେ ଅବକଳ ଶୁଣଅଛୁଁ ସମ୍ବଲପୁରରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶୁଣିଲୁଁ । ମାତ୍ର ବୁଡ଼ାସମ୍ବଳରେ ଶୁଣିଲୁଁ "କସକଥା" ବଦଳରେ କାଣକଥା ଏହିକମାତ୍ର ପ୍ରଭେଦ ମାତ୍ର ସବୁଠାରେ ଏକଭାବ ସେ ଓଡିଆଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିବାର ଓ ସେ ନିଜେ ଅପଣାଙ୍କୁ ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇ ଓଡିଆଙ୍କର ଲାଲ ପଗଡ ଗୋଟିଏ ପିନ୍ଧି ବଦାୟ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଏଥିର ଅବଶିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ବାବୁ ସୁଦାମଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ସଭାପତିହୋଇ ନିର୍ବାହ କଲେ । ବାବୁ ବୈଦ୍ୟନାଥ ମିଶ୍ର ଓ ବାବୁ ଫକିରମୋହନ ସେନାପତି ବାଳକମାନଙ୍କୁ ମଧୁର ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ।

ମଧୁବାବୁ

ମଧୁବାବୁ କଟକରେ ରଥଙ୍କୁ କହିଲେ ଅମ୍ଭେ ସମ୍ବଲପୁର ଯାଇ ପାରିବୁଁ ନାହିଁ । ଏଲାହାବାଦରେ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନମାନଙ୍କର ଏକ ସଭାକୁ ଯିବୁଁ । ରଥେ ତା ୨୫ ରିଖ ଡିସମ୍ବର (ବଡ଼ଦିନ) ରେ ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ସେହି ସମ୍ବାଦ ଦେଲେ । ତାହା କ୍ଷଣକ ମଧ୍ୟରେ ନଗରମୟ ବ୍ୟାପି ଗଲା । ସମ୍ମିଳନୀର ଉଦ୍ଯୋଗୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଦାସଙ୍କ ନିକଟକୁ ଟେଲିଗ୍ରାମ କଲେ । ସେହିପରି ଜବାବ ପାଇଲେ । ମାତ୍ର ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ନେତାକରି ମଣିଥିଲେ । ସେ ସମ୍ମିଳନୀର ସୃଷ୍ଟିକର୍ତ୍ତା । ତାହାଙ୍କ ଅଭାବରେ ଓଡ଼ିଆମାନେ ଯେ କେତେଦୂର ଉଦ୍ବିଗ୍ନ ତାହା ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉତ୍ତମ ପରିଚୟ ମିଳିଅଛି । ସେ ଘଟନାକ୍ରମେ ଯାଇ ନ ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ସଭାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଥିଲା ।

ଜଣେ୨ ପୁରୁଣା କାଳଅଲୋକ କହିଲେ ମଧୁବାବୁ ତ ଆମ୍ଭର, ସେ କେଉଁଣେ କାହିଁକି ଯିବେ? ବିଶେଷ ପରିଚୟ ପାଇଲାପରି ବାତ୍ରିତ-

ସ୍ଥବରେ କହିଲେ ତୁମ୍ଭେ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନେ ମିଳି ତାଙ୍କୁ ଆମର୍ଥାଡ଼ିଲୁ ଅଣୁନାହିଁ?

ରଥେ କହିଲେ ତାହା ହେବକି? ତାଙ୍କର ସେପରି ଇଚ୍ଛା ଜଣାଗଲେ କେହିହେଁ ମୁକ୍ତିମଣ୍ଡପରେ କଥାଟା ପକାଇ ଦିଅନ୍ତା । ପଞ୍ଚେ ଅଲୋଚନା ହେଲେ ଯାହା ହୁଅନ୍ତା । ଇତ୍ୟାଦି ଅଲ୍ପମିତ ବସ୍ତୁରେଣ ।

ଅଲୋଚନାସଭା ।

ସମ୍ବଲପୁର "କ୍ଲବ୍‌ଘରେ" ଗୋଟିଏ ଅଲୋଚନା ସଭା ହୋଇଥିଲା । ତହିଁରେ ଓଡିଆ ଶବ୍ଦ ଯେନ ଅନେକ ତର୍କ ବିତର୍କ ହେଲା । ବାବୁ ନିମାଇ ଚରଣ ମିତ୍ର ଅଭିମାନ କରି ବାହାରି ଅସିଲେ । ପରିଶେଷରେ "ଉତ୍କଳବାସୀ" ବୋଲି ଏହିଶବ୍ଦ ସ୍ଥିର ହେଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏ ଦେଶବାସୀ ବଙ୍ଗାଳୀମାନେ ଓଡିଆ ମଧ୍ୟରେ ଗଣ୍ୟ ହେଲେ ।

ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେର ।

ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରଧାନ କବି "ବାବୁ ଗଙ୍ଗାଧରମେହେର" ଉପସ୍ଥିତ ଭଦ୍ରଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ । ସେ ପଣ୍ଡିତ ଗୋବିନ୍ଦରଥଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି ଭକ୍ତି ପୂର୍ବକ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ତାଙ୍କୁ କହିଲେ ଆପଣଙ୍କର "କଲିକତା ବର୍ଣ୍ଣନା" ପାଠ କରି ମୋହର କବିତା ଲେଖିବାର ସ୍ପୃହା ଜନ୍ମିଥିଲା ଆପଣ ମୋହର ଗୁରୁ । ଗଙ୍ଗାଧର ବଡ଼ଭଦ୍ରନମ୍ର ଓ ଯଶସ୍ୱୀ ଅଟନ୍ତି । ବାବୁ ରାଧାନାଥରାୟ ଏହାଙ୍କ କବିତାର ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧର ନିଜରଚିତ କେତେକ ଖଣ୍ଡି ପୁସ୍ତକ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ଗଙ୍ଗାଧରଙ୍କର କେତେକ ପୁସ୍ତକ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ସମ୍ବଲପୁରର ଦେଶ

ହୃଦ୍ଦେଶୀ ବାବୁ ଶ୍ରୀ ରାମନାରାୟଣ ମିଶ୍ର ଅର୍ଥ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କର ଲିଖିତ ଲିଖିତ ପୁସ୍ତକ ମାନ ପ୍ରକାଶ କରି ଅଛନ୍ତି ॥

	ମହିମା	୫	କବିତା କଲ୍ଲୋଳ
୨	ଅଯୋଧ୍ୟା ଦୃଶ୍ୟ	୬	ଉତ୍କଳ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
୩	ଅହଲ୍ୟା ସ୍ତବ	୭	ତପସ୍ୱିନୀ
୪	ଚନ୍ଦ୍ରମଣି	୮	ପ୍ରଣୟବଲ୍ଲରୀ

ନାନାସମାଚାର ।

ପାରଳା ଖେମିଣ୍ଡିର ୧୦ମ ଅଧିବେଶନର ବିବରଣ ରାଜାଙ୍କ ତରଫ କର୍ମଚାରୀ ବାବୁ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ବର୍ଣ୍ଣନ କଲେ । ତାହା ଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ପ୍ରେସରେ ଉତ୍ତମରୂପେ ଛପା ହୋଇ ଅଛି । ଉକ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ସେହି ଅଧିବେଶନର ଆୟ ବ୍ୟୟର ବିବରଣ ପାଠ କରିଥିଲେ ।

୨—ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ସଭାର ସଭାପତି ବାବୁ ବାଲୁକେଶ୍ୱର ମିଶ୍ର ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ପାଠ କଲେ ତହିଁରେ ନାନା କଥା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ବଲପୁରର ସବୁ ସ୍କୁଲ ଓ ବରଡ଼ା ତାଲର ପ୍ରଶଂସା ଥିଲା ।

୩—କୌଣସି କାରଣରୁ ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ରାଜାମାନେ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇନାହାନ୍ତି । ପାଟଣାର ମହାରାଜ ପୃଥ୍ୱୀରାଜଙ୍କ ଦେ ସମ୍ମିଳନୀ ଫଣ୍ଡରେ ଏକସହସ୍ର ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଥିଲେ । ତାହାଙ୍କ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କର ଏଥିରେ ସହାନୁଭୂତି ଥିଲା । ଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଦେଶାନୁରାଗ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇ ଅଛି ।

୪—ସମ୍ବଲପୁର କ୍ଲବଘରେ ହେବା ନାଟକାଭିନୟ ହୋଇଥିଲା ବାବୁ ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀଶ ମିଶ୍ରଙ୍କର ପାଦେଶ୍ୱ ସାହେବ ଅଭିନୟରେ ଘନ ଘନ କରତାଳି ଓ ଉଚ୍ଚହାସ ଉଠିଥିଲା ।

୫—ସମ୍ମିଳନୀ ଯୋଗ ସମ୍ବଲେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର ସଂସ୍କାର କଥା ସମ୍ବଲପୁରରେ ଉତ୍ଥାପିତ ହେଲା । ସୋନପୁର ମହାରାଜ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ

ପାଞ୍ଚ ପନ୍ଦର ଶହ ଟଙ୍କା ଦାନ କରିଅଛନ୍ତି । ମହାରାଜଙ୍କର ଦେଶହିତ କାର୍ଯ୍ୟରେ ମତି ଗତି ସ୍ଥିର ରହୁ ।

୬—ସମ୍ବଲପୁର ନଗର ନିବାସୀ ବାବୁ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ପାଠୀଙ୍କ ନିକଟରେ ସମ୍ବଲପୁରର ଖଣ୍ଡେ ହାତ ଲେଖା ଇତିହାସ ପୁସ୍ତକ ଅଛି ବୋଲି ଶୁଣା ଯାଇଅଛି ।

୭—ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବାଦପତ୍ରମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ପକ୍ଷରେ ଭଲ ମତ ଦେଇଥିଲେ ।

୮—କେଉଁ ରାଜ୍ୟର ରାଜବଂଶରେ ଠାକୁର ସାହେବ ଉପାଧି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଥିବାର ଶୁଣାଯାଏ ।

ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ସମ୍ବଲପୁର ନଗର ଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ।
ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ଓ ସମ୍ୟକ ବିବରଣ

୧—ବ୍ରହ୍ମପୁରା ମନ୍ଦିର
୨—ରାମଜୀ ମନ୍ଦିର
୩—ଉତ୍କ୍ରୋଶଯ୍ୟା ଘାଟ (ଏଠାର ବୁରୁଜ ଉପରେ ଚଢ଼ି ମହାନଦୀର ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ନଦୀଗର୍ଭରେ ଦେଉଳ ପରି ଅନେକ ପଥର ଅଛି ।)
୪—ସୋମନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିର
୫—ଧର୍ମଶାଳା
୬—ପଟ୍ଟନେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର
୭—ସମ୍ବଲପୁର ସାବିକ ରାଜାଙ୍କ ନଅର ଓ ଗଡ଼ଜସିନ କୋଠା
୮—[illegible] ଗୁର୍ଜ୍ଜପ୍ରାସାଦ
୯—[illegible] ଘାଟ (ପ୍ରତିରକ୍ଷାବାନ୍ଧରେ ବସେ)
୧୦—ଗୋଶାଳା

୧୧—ସମ୍ଲେଶ୍ୱରୀଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୧୨—କୁଶଲେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର

୧୩—ମହାନଦୀ ପୋଲ

(ପଥର ଖୁଣ୍ଟି ଓ ଲୁହାର ତୋଲ)

୧୪—ବଡ଼ବଜାର

୧୫—ଭିକ୍ଟୋରିଆ ହଲ

୧୬—ପଲିଟିକେଲ ଏଜେଣ୍ଟଙ୍କ କଚେରି

୧୭—(କଲେଟରୀ ଅଦାଲତ ଆଦି କଚେରି ମାନ)

୧୮—ଗିର୍ଜା

୧୯—ଗୋରା ଲୋକଙ୍କ କୋଠିମାନ

୨୦—ପର୍ବତ ଉପରେ ସର୍କେଟ ହାଉସ

୨୧—ରାମସାଗର (ସ୍ନାନନିଷେଧ)

୨୨—ଜଗ (ଏହା ଅତି ଗମ୍ଭୀର ଅଟେ)

୨୩—ସହର ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଦେବାଳୟ ଓ ସୁଦୃଶ୍ୟ ପଥରକୋଠା-
ମାନ ଅଛି ।

୨୪—ବାସନ ଦୋକାନ

୨୫—ନନ୍ଦପଡ଼ା

ଏ ନଗରରେ ବହୁତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛନ୍ତି ।
ମିଉନିସିପାଲିଟୀ ତରଫରୁ ଦୈନିକ ହାଟ ବସନ୍ତା ଅଛି । ଯେଉଁମାନେ ସହର ଭିତରକୁ କୌଣସି ପଦାର୍ଥ ବିକ୍ରୟ କରିବାକୁ ଆଣନ୍ତି ତାଙ୍କଠାରୁ ମାସୁଲ ନିଆଯାଏ । ମହାନଦୀରେ ଯେଉଁ ପୋଲ ହୋଇଅଛି ତହିଁରେ ଦୈନିକ କର ପ୍ରାୟ ଟ ୨୦୦ ଙ୍କା ଆଦାୟ ହୁଏ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ସାବିକ ରାଜ ନବର ଏବେ ସୋନପୁର ମହାରାଜାଙ୍କ ହାତରେ ଅଛି ।

୫

ବେଦବ୍ୟାସଙ୍କ ଆଶ୍ରମ ।

ପ୍ରଭନଶ୍ୱିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କେହି ୨ ଏହି ଆଶ୍ରମ ଦେଖିଥିଲେ । ପାନ୍-ପୋଷ୍ଟ ରେଲଷ୍ଟେସନ ନିକଟରେ ପାନପୋଷ ବଜାର; ଏହି ବଜାରରେ ବହୁତ କାରବାର ହୁଏ । ମାରଓ୍ୱାଡ଼ୀମାନେ ଦୋକାନ କରିଅଛନ୍ତି । ଗୋରା ଲୋକେ ଏଠାରେ ରହି ସିଲପନ୍ଥ ସଗ୍ରହ କରୁଅଛନ୍ତି । ଡାକଘର; ଡାକ୍ତରଖାନା; ଥାନାଘର; ସ୍କୁଲ ଆଉ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଅଛି । ନାଗରାଗଜ୍ୟମଧ୍ୟରେ ବ୍ରାହ୍ମଣୀନଦୀତୀରରେ ଏହି ବଜାର ଅବସ୍ଥିତ । ନଦୀର ଅପର ପାରରେ ଏକ ପର୍ବତ ଉପରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଆଶ୍ରମ । ଏ ସ୍ଥାନଟି ବଡ଼ ରମଣୀୟ, ଏହାର ନିକଟରେ ଶଙ୍ଖ; କୋଇଲି; ଓ ସରସ୍ୱତୀ ନାମକ ତିନିନଦୀ ଏକତ୍ର ମିଶି ଅଛନ୍ତି । ଏହି ମିଳନ ସ୍ଥାନଠାରୁ ନଦୀ ପ୍ରସାର ହୋଇ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନାମ ଧାରଣ କରି ପୂର୍ବଦିଗକୁ ଗଲି ଅଛି । ଆଶ୍ରମ ନିକଟରେ ନଦୀରେ ପୋଲ ବନ୍ଧା ହୋଇ ରେଲ ଗାଡ ଚଲୁଅଛି । ଏଠାରେ କେତେ ଗୁଡଏ ଦେଉଳ ଅଛି । ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ବାଲୁକେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଏବଂ ରାମଜୀ ମନ୍ଦିର ପ୍ରସିଦ୍ଧ । ରାମ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସୀତା ହନୋଷ୍ଟମୂର୍ତ୍ତି ଅଟେ ସାନ ୨ ଜୀବନ୍ତ ପିଲାଙ୍କପରି ଦିଶୁଅଛନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ପଥର ଗୁମ୍ଫାରେ ବେଦବ୍ୟାସ ଉପବେଶନ କରି ତପସ୍ୟା କରୁଅଛନ୍ତି । କେତେ ଗୁଡ଼ଏ ବୈଷ୍ଣବଙ୍କ ମଠ ଅଛି, ଯାତ୍ରୀଙ୍କପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଧର୍ମଶାଳା ଅଛି । ମାଘମାସରେ ପନ୍ଦରଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଶେଷ ଯାତ୍ରା ହୁଏ ? ବହୁତ କାରବାର ହୁଏ । ନାଗରାଗଜାର ପୂର୍ବ ଦେୱାନ ରାଜା କରାନ୍ନ ନଦୀତୀରରେ ପଥର ବାନ୍ଧ ଓ ବୁରୁଜ, ପଥର ସୋପାନ କରାଇ ଦେବାରୁ ସ୍ଥାନଟି ସୁଦୃଢ଼ ହୋଇ ଅଛି । ଶଙ୍ଖ ଓ କୋଇଲି ନଦୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥଳରୁ ନାଗରାଗଡ଼ [illegible] ସଡ଼କ ଅଛି ଏଠାରୁ ଗଡ଼ ଦେଢ଼ କୋଶ ପଥ [illegible] ।

—୦*୦—

ବିଜ୍ଞାପନ ।

ଗର୍ଭିଣୀମର୍ମକର୍ମବିପାକ ଟ ୧ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଲୀଳା ଟ ୧ ।
ରଘୁରାମାୟଣମଞ୍ଜରୀ ଟ ୧ ୮
ଶ୍ରୀ ରଙ୍ଗାଧର (ଟୀକାଗ୍ରନ୍ଥ) ଟ ୧ ୮
ଦାଣ୍ଡିରାମାୟଣ (ଅଦ୍ଧକାଣ୍ଡ) ଟ ୧ ୮
ଏକଳ ଅଯୋଧ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଟ ୦ ୪
ଏକଳ ଆରଣ୍ୟକାଣ୍ଡ ଟ ୦ ।୵
ଏକଳ କିଷ୍କିନ୍ଧ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଟ ୦ ୪
ଏକଳ ସୁନ୍ଦରକାଣ୍ଡ ଟ ୦ ୪୵
ଏକଳ ଲଙ୍କାକାଣ୍ଡ ଟ ୧ ୪
ଏକଳ ଉତ୍ତରାକାଣ୍ଡ ଟ ୧ ୮
ସୁଭାଷିତସାରସଂଗ୍ରହଃ ଟ ୦ ୱ
ଲୀଳାବ୍ରତମହୋଦଧି ଟ ୧ ୮
ବୃହନ୍ନାରଦୀୟଗୀତା ଟ ୦ ୱ
ଭକ୍ତମାଳସମୁଚ୍ଚୟ ଟ ୦ ୱ
ଚମତ୍କାରସାର ଟ ୦ ୱ
ଭାଗବତପୁରାଣ ଟ ୦ ୪୵
ମାଧବକାଅନୁବାଦ ଟ ୦ ୪୵
କାଳାଗ୍ନିରୁଦ୍ର (ଏକାଦଶମନ୍ତ୍ର) ଟ ୦ ୪୵
ଧର୍ମୋପଦେଶ ଟ ୦ ୪୵
ବେଦାନ୍ତସାରସଂଗ୍ରହ ଟ ୦ ୪
ଚନ୍ଦ୍ରିକା ୦ ୪

ସଟୀକବିଷ୍ଣୁସହସ୍ରନାମ ଟ ୦ ୪
ସପ୍ତଶତୀ ମହୋଦଧି ଟ ୦ ୪
ଏକାମ୍ରପୁରାଣ ଟ ୦ ୪
ଦୁର୍ଗୋତ୍ସବଚନ୍ଦ୍ରିକା ଟ ୦ ୪
ଏକାଦଶୀମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ୪
ଯଜୁର୍ବେଦ (ଷୋଡ଼ଶକାଣ୍ଡ) ଟ ୦ ୪
ରାମକୃଷ୍ଣକେଳିକଲ୍ଲୋଳ ଟ ୦ ୪
ପ୍ରାଚୀମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ୪
ସୁଲୋଚନାପରିଣୟ ଟ ୦ ୪
ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦରୀ ଟ ୦ ।୵
ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ରତ୍ନାକର ଟ ୦ ।୵
ପ୍ରେତକୃତ୍ୟପଦ୍ଧତି ଟ ୦ ।୵
ଗୁପ୍ତଭାଗବତ ଟ ୦ ।୵
ବୈଦ୍ୟକଅଭିଧାନ ଟ ୦ ।୵
ଭାବସମୁଦ୍ର (ସ୍ୱ[illegible]) ୦ ।୵
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟତତ୍ତ୍ୱ ୦ ।୵
କୈବର୍ତ୍ତଗୀତା ଟ ୦ ।୵
କନକଲତା ଟ ୦ ।୵
ମନ୍ଦନାଟକ (ଶ୍ଳୋକ) ୦ ।୵
କରତାଳ [illegible]
ଏକାଦଶସ୍କନ୍ଧ ଟୀକା [illegible]
[illegible]

[illegible] ବେକ୍ମୟୁଦ୍ଧ ଟ ୦ ।
[illegible] ବେଷ୍ଟ ଟ ୦ ।
ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ଟ ୦ ।
[illegible]ଙ୍ଗବାଳିକା ଟ ୦ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକଳା ଟ ୦ ।
ଦ୍ରୌପଦୀଚନ୍ଦ୍ରୋଦୟ ଟ ୦ ।
ସଙ୍ଗୀତକଳ୍ପଦ୍ରୁମ ଟ ୦ ।
ସଙ୍ଗୀତମାଧବ ଟ ୦ ।
ସଙ୍ଗୀତସୁଧାନିଧି ଟ ୦ ।
ଠଣ୍ଠଣକୁଅଁ ଟ ୦ ।
ତ୍ରୟୋଦଶସ୍ତବ ଟ ୦ ।
ଦଶବୋଲ ଟ ୦ ।
ମୟୂରଚନ୍ଦ ଟ ୦ ।
ନାମରତ୍ନଗୀତା (ସାନ) ଟ ୦ ।
ଅଷ୍ଟକମଣିମଞ୍ଜୁଷା ଟ ୦ ।
ଶ୍ରୀରାମାୟଣ (ବଡ଼) ଟ ୦ ।
ଯଜୁର୍ବେଦ (ଏକାଦଶକାଣ୍ଡ) ଟ ୦ ।
ମହାମେଳାଦର୍ଶନ ଟ ୦ ।
ରତ୍ନପେଟିକା ଟ ୦ ।
ଲୀଳାବତୀ ଟ [illegible] ।
ସିଦ୍ଧଲୀଳାମୃତ [illegible] ୦ ।
ରୁକ୍ମିଣୀବିଳାସ [illegible] ୦ ।

[illegible] ଉଦେ[illegible]
ପ୍ରସ୍ତାବ ଝାରୁ [illegible]
ଲେଖିଥିବେ

ପ୍ରାକୃତଦର୍ପଣ ଟ ୦ ।
ବୈଦ୍ୟଜୀବନ ଟ ୦ ।
ଚନ୍ଦ୍ରିନାରାୟଣମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ।
କାଳିଦାସକଥାରହସ୍ୟ ଟ ୦ ୷
ଯମପୁରାଣ ଟ ୦ ୷
ପୁରୁଷୋତ୍ତମମାହାତ୍ମ୍ୟ ଟ ୦ ୷
କବିଦର୍ପମୁଖମଣ୍ଡନ ଟ ୦ ୷
ରୁକ୍ମିଣୀବିବାହ ଟ ୦ ୷
ଶୋଭାବତୀ ଟ ୦ ୷
ସପ୍ତାଙ୍ଗଯୋଗଧାରଣା ଟ ୦ ୷
ଅଣାକାରସଂହିତା ଟ ୦ ୵୬
ଉତ୍କଳଦୀପିକା ଟ ୦ ୵୬
କୃଷ୍ଣଦାସଙ୍କବୋଲ ଟ ୦ ୵୬
ଦ୍ରୌପଦୀଶାଭୂଷଣ ୧ମ ଟ ୦ ୵୬
ଜଣାଣମାଳିକା ଟ ୦ ୵୬
ନଳଚରିତ୍ର ଟ ୦ ୵୬
ଦେଉଳତୋଳା ଟ ୦ ୵୬
ପ୍ରବୋଧଚନ୍ଦ୍ରିକା ଟ ୦ ୵୬
ଭୂଗୋଲସାର ଟ ୦ ୵୬
ମେଦିନୀଚରିତ୍ରଖଣ୍ଡ ଓ ବଟଅବକାଶ ଟ ୦ ୵୬
ସମର ତରଙ୍ଗ (ଢେଙ୍କାନାଳ ଯୁଦ୍ଧକଥା) ଟ ୦ ୵୬

ଶ୍ରୀ ଗୋବିନ୍ଦ ରଥ ।
ବାଲୁବଜାର, କଟକ ।

(ସମ୍ରାଟ—ପଞ୍ଚମଜର୍ଜ୍ଜ ।)